

Krásné ženy

A photograph of three women in traditional Korean Hanbok performing a dance. They are wearing pink Hanbok with colorful floral patterns and traditional Korean headpieces (Gwanpung). They are holding large, round fans decorated with vibrant pink and red floral designs. The background is slightly blurred, showing other people and a sign with the word 'Korea' and some numbers.

beze jména

„Já se s tím svým troubou rozvedla tři měsíce po svatbě,“ smála se sympatická Co Co, „Kdyby žila babička, tak by se hanbou propadla.“ Touto větou vlastně nevědomky shrnula několik zásadních změn, kterými za poslední tři generace jihokorejské ženy prošly.

Korejky jsou až na výjimky naprosto štíhlé. Důvody jsou prosté, velmi o sebe dbají a korejská strava, plná zeleniny a mořských plodů, je navíc nesmírně zdravá.

Zdravé sebevědomí a nadhled srší z této drobné dvačtyřicetileté ženy každým slovem a pohybem. A sebevědomá je oprávněně – vypadá na třicet, mluví plynule anglicky a má dobrou práci průvodkyně zahraničních turistů po Soulu. Navíc, jak sama často upozorňuje, žije v jednadvacátém století, tedy v době, kdy Korejky mají v mnohém stejné postavení jako jejich mužské protějšky. Ne vždy tomu tak ale bylo.

V dobách starých korejských království Silla a Korjo, kdy lidé pomalu opouštěli tradiční šamanistické praktiky a následovali státem posvěcené Buddhovo učení, se ženy měly velmi dobře. Ve srovnání s tím, co je čekalo, přímo báječně. Buddhismus má totiž na obě pohlaví stejný pohled – jak muž, tak i žena mohou dosáhnout osvobození již za života. Tato duchovní rovnoprávnost přecházela i do běžného života, a tak si ženy mohly dovolit i takové vymoženosti, jako sňatky s partnery, které si samy vybraly. A to mluvíme o době řekněme kolem roku tisíc našeho letopočtu, kdy svobodná volba partnerů nebyla pravidlem ani v Evropě.

KLAN NADE VŠE

Buddhismu se na korejském poloostrově dařilo nebývale, možná až moc. Kláštery i mniši bohatli, a tak když se v roce 1392 chopila vlády dynastie I (jinak také Čoson), tak jejich obrovský majetek zkonfiskovala, mnichy vyhnala do hor a státním duchovním proudem ustanovila konfucianismus. Jenomže zatímco Buddha nabádal k lásce, harmonii a odpuštění, tak Konfucius striktně určoval kódy chování v životě jak soukromém, tak veřejném, a v nich se jaksí se ženou nepočítalo.

Základem společnosti je podle Konfucia rodina (na tom by nebylo nic zvláštní

Nejrůznější jihokorejské slavnosti jsou pojímány velkolepě a do detailů. Na snímku je řadová hudebnice orchestru, který doprovázel představení tradiční korejské svatby. Také ona má perfektní oděv z drahých látek.

ho), ovšem její kostrou není vztah mezi mužem a ženou, ale mezi otcem a nejstarším synem. A žena? Ta je tu vlastně jen od toho, aby svému manželi syna porodila, vychovala ho a samozřejmě aby vytvářela hřejivé teplo domova. Korejskou rodinu tedy nemůžeme chápat jako soubor jednotlivých členů (babička, děda, otec, matka...), ale jako klan, který před stáletí

pokračovat. Proto byl požadavek mužského potomka naprosto zásadní a pro ženy nesmírně stresující.

ZPLOŤ MI SYNA

Na chudém korejském venkově měl i ve středověku patrný vliv šamanismus, a tak nastávající matky určovaly pohlaví svého dítěte na základě pověr, zejména snů o početi *tchamong*. Pokud se ženě zdálo o slun-

Chilchul – sedm důvodů, kdy se mohl muž rozvést:

- Žena je neposlušná vůči rodičům svého muže.
- Žena nezajistí mužského potomka.
- Žena svého muže podvádí.
- Žena žárlí na mužovy konkubíny.
- Žena je vážně nemocná.
- Žena drbe a pomlouvá.
- Žena krade.

Sambulgeo – tři výjimky, kdy se muž rozvést nesměl:

- Jestliže žena truchlila po smrti mužových rodičů déle než tři roky.
- Jestliže by se po rozvodu neměla kam vrátit.
- Jestliže se přivdala z bohaté rodiny do chudé, které tímto prospěla.

ci, králi nebo zlaté koruně, předpovídalo to narození syna. Když se ale ve snu objevil měsíc, hvězdy či květiny, tak celá rodina posmutněla, neboť mělo na svět přijít děv-

če. Tyto sny mívaly i tragické následky, některé ženy totiž neunesly tu ostudu, že by porodily svému muži dceru, a dobrovolně ukončily svůj život.

Mnoho klidu do ženské psychiky nevnesl ani zákon *chilchul*, který uváděl sedm důvodů, kdy se muž mohl se svou manželkou legálně rozvést. Figuroval mezi nimi totiž i případ, kdy žena neporodí syna, a nezajistí tak pokračování klanu. Stávalo se však, že muž svou ženu opravdu miloval a ona své ostatní úkoly plnila vzorně, v takovém případě by rozvod nikomu neprospěl. Řešení bylo prosté – vysněného syna porodila jedna z mužových konkubín a dítě pak vychovala manželka.

Když už ale k rozvodu došlo, tak žena v podstatě skončila s plnohodnotným životem. Přišla doslova o vše. Manželova rodina ji vyhnala a její rodný dům ji často zůstal uzavřen. Vstupem do manželství totiž musela zpřetrhat všechny vazby ke svému otci a matce, aby mohla naplno sloužit rodině svého manžela. Bylo také samozřejmostí, že po rozvodu připadla výchova dětí jejich otci. Opuštěná žena tak musela své rodiče poníženě prosit, aby ji znovu přijali. Jenomže v očích všech byla opovrženíhodná, protože nedokázala splnit základní poslání tehdejší korejské ženy – uspokojit všechny potřeby manžela a jeho rodiny. Dlužno dodat, že rozvedený muž měl na rozdíl

Korejci jsou hrdí na svou dlouhou historii a rádi si svou výjimečnou kulturu připomínají. Například v areálu paláce Gyeongbok v Soulu se turistky nechávají fotografovat v tradičním slavnostním oděvu.

Skvělá průvodkyně Co Co. Vlídny výraz jí z tváře nezmizel, přestože jsem v jednom kuse zdržoval a fotografoval každý nesmysl. Široký kšilt je pro Korejky typický – chrání si jím svou bílou pleť.

od rozvedené ženy právo na další snátek. Většinou si pak brával starou pannu z chudších poměrů.

NA POSLEDNÍM MÍSTĚ

Na své poslání (a prakticky i budoucí povolání služby) se dívky připravovaly už od dětství. Nesmírně populární byla příručka Naehun, kterou už v roce 1475 sepsala matka krále Seongjonga podle Konfuciových zásad. Šlo o instrukce pro dokonalou ženu, které měly ovšem velmi daleko k pravidlům evropské kurtózie. Dívka měla být podle nich cudná a ctnostná a všechny své síly šetřit do

budoucího manželství, kde pak zaujme to nejposlednější místo. Své rodině měla sloužit naprosto poslušně, doslova sebeobětujícím se způsobem. Po nějaké době, kdy mladá žena nabyla více zkušeností a osvědčila se, jí rodina svěřila náročnější funkci jakéhosi finančního manažera. Pod jejím dozorem bylo vše důležité, co se týkalo sféry domova, držela například v opatrovnictví klíče od skladu rýže. Starších žen si pak celý rod cenil pro jejich orientaci v rodinných, výchovných i obchodních záležitostech.

I tak by se dal téměř celý život korejské ženy pod vlivem konfucianismu

vyjádřit jediným slovem: podřízenost. V dětství a mládí byla podřízená otci, v manželství pak svému muži a nakonec i nejstaršímu synovi. To ovšem neznamenovalo, že by byl syn vůči své matce krutý! Za své rodiče a často i prarodiče byl zodpovědný. Jako pán domu je musel uživit.

V jednom jediném případě se ale i žena dostala do nadřazené pozice. Tímto vysvobozením pro ni byla snacha. Často se bohužel stávalo, že novopečená tchýně se na synově nevěstě skutečně vyřádila a vracela jí všechna příkoří, kterým kdy sama musela čelit.

● **Nebýlo obvyklé**, aby spolu mladí lidé žili před svatbou. To platilo i pro sex. Dnes už se mravy pomalu uvolňují, přesto však zůstává nejdůležitějším zájmem mladého Korejce vzdělání.

Rok	1970	1997	2007
Počet sňatků (na 1000 obyvatel)	10.8	8.4	7.0
Počet rozvodů (na 1000 obyvatel)	0.4	2.0	2.5
Průměrná délka manželství (v letech)	neměřeno	9.8	11.5

● **Počet rozvodů** sice za zmíněné období drasticky vzrostl, ovšem průměrná délka manželství se stále prodlužuje. Patrná je i klesající tendence u **počtu sňatků**, Korejci totiž se zakládáním rodin čekají kvůli budování kariéry.

Zdroj: Korea National Statistical Office

BEZ NÁROKU NA JMÉNO

V Koreji dodnes přetrvává stará tradice, podle níž si novomanželka ponechává své rodné příjmení. Je to trochu paradox. Žena sice zpřetrhá vazby s původní rodinou, aby se mohla plně věnovat té nové, ale její formální součástí se vlastně nikdy nestane, protože manželovo příjmení je pro ni zapovězené. Dnes se už samozřejmě ženy se svými rodiči stýkat mohou, nicméně nárok na manželovo příjmení nemají dokonce ani cizinky, které by se za korejského muže provdaly.

Kupodivu i v moderní historii Koreje docházelo hlavně na venkově k tomu, že žena o své jméno přišla prakticky úplně. Její původní rodina o ní totiž po svatbě mluvila jako o „té, která se vdala tam a tam“, nová rodina ji oslovovala „ty, která jsi přišla z toho a toho okresu“ a když se konečně ženě narodil syn, získala jméno „matka toho a toho.“

NOVÁ DOBA, NOVÉ ŽENY

Pravidla konfucianismu byla v Koreji úpěnlivě dodržována do roku 1910, kdy do země vtrhli Japonci. Ti se v následujících pětadvaceti letech okupace snažili rozmetat vše korejské, což se jim poměrně dařilo. Po druhé světové a následně korejské válce se pod vlivem západní kultury měnil i hodnotový systém Korejců. Samozřejmě těch, kteří obývali jižní část poloostrova. Stále klesá počet sňatků, které domluvili rodiče, klesá i počet osob v jedné domácnosti, ženy začaly chodit do zaměstnání, studují...

Na druhou stranu klesá i celkový počet manželství a porodnost, roste také počet rozvodů. Zajímavá je například skutečnost, že zatímco dříve se lidé rozváděli hlavně kvůli konfliktům s příbuznými, dnes naprosto převládají rozvody kvůli neshodám mezi manželi, což dobře známe i u nás. Ještě v dobách korejské války totiž celých třicet procent rodin tvořily tři generace (prarodiče, rodiče, děti), dnes je takových rodin méně než jedno procento, a tak je partner první na ráně.

Spolu s počtem rozvodů přibývá také případů opětovných sňatků. Před rokem 1980 zcela převládaly ty, kdy si rozvedený muž bral svobodnou ženu. Dnes už je ženská emancipace natolik daleko, že k opětovným sňatkům do-

chází u rozvedených žen dokonce častěji než u mužů.

PO DÍTĚTI KONEC S PRACÍ

Před deseti patnácti lety v Jižní Koreji také platilo, že svobodná žena, která dosáhla osmadvaceti let, značně znervózňela. A to proto, že onen věk představoval magickou hranici, po které je dívka prakticky neprovdatelná. Muži (i když byli starší) si totiž v naprosté většině případů vybírali právě dívky mezi dvaceti a osmadvaceti lety. Loni se však hranice prolomila a průměrný věk nevěst, které se vdávaly poprvé, dosáhl hodnoty 28,1. I na tom je vidět, že dnešní jihokorejské ženy si příliš velkou hlavu s doznívajícími svatebními pravidly nedělají.

Přes všechny snahy emancipovaných Korejek je však hlavou rodiny stále muž. Žena sice může studovat (a měla by, protože vzdělaná žena je velmi ceněna – málokdy dochází k sňatkům vysokoškolačka se ženou, která nemá ani střední vzdělání), po studiích může také pracovat, ale jakmile se vdá a porodí potomka, nejlépe syna, zůstává často natrvalo doma. I tak se ale zaměstnanost žen pohybuje kolem padesáti procent, což je číslo před nějakými třiceti lety nevídané. Dnes dokonce

Rok	1997	2007
Průměr (počet chlapců na 100 dívek)	108.2	106.1
Poměr u 1. dítěte	105.1	104.4
Poměr u 2. dítěte	106.3	105.9
Poměr u 3. dítěte	133.5	115.2
Poměr u 4. dítěte	153.7	119.4

● Z této tabulky je patrné, jakému stresu je ještě nedávno podléhaly ženy, které nedokázaly porodit syna na první, druhý nebo třetí pokus. U čtvrtého porodu dochází k obrovskému nepoměru mezi **počty narozených chlapců a dívek**. mimo jiné také proto, že ženy, které zjistily, že i čtvrté dítě bude dívka, řešily situaci potratem.

Zdroj: Korea National Statistical Office

POMĚR POHLAVÍ U NOVOROZENCŮ

Tradiční korejská svatba. Vlevo je v červených šatech se zahalenou tváří nevěsta, které v chůzi pomáhají další dvě ženy. Zprava přichází ženich. Pod stolem jsou ve slavnostním vaku znehybnění kohout a slepice, již mají novomanželům přinést štěstí. Obě zvířata budou po obřadu puštěna, na talíři rozhodně neskončí.

Když se před vámi roztočí na patnáct takových krás s vějíři, zamotá se vám hlava.

● Výhodné je využít **přímé lety** společnosti Finnair z Helsinek do Soulu (letišťe Incheon). Tyto lety bývají nejkratší (necelých devět hodin), protože většinu cesty kopírují oblast 60. rovnoběžky (rovník je nejdelší rovnoběžkou, ostatní se směrem na sever i na jih zkracují). Ceny zpátečních letenek z Helsinek do Soulu začínají na 16 500 Kč (Economy). Časový posun je plus sedm hodin.

● Mezi Českou republikou a Korejskou republikou existuje **smlouva o bezvízovém styku**. Platí pro pobyt do devadesáti dnů.

● Měnou Korejské republiky je **jihokorejský won**. Připravte se

na počítání v desetitisících, protože 1000 wonů nakoupíte zhruba za 15 Kč. Doporučujeme směnit koruny za dolary a ty pak v Koreji měnit za wony dle potřeby. Ideální je však platit kartou (v Soulu je to možné v téměř každém obchodě a baru).

● Průměrný hotel snadno seženete za dvacet dolarů za noc, **ceny v restauracích** se liší podle luxusu a také podle lokality. Špičkově se ale najíte už za 15 000 wonů (150 Kč) v kterékoliv z postranních ulic velkých soulských bulvárů. Počítejte ale s tím, že i takto levné porce jsou určeny pro dva až čtyři lidi. Korejci nikdy nejedí sami.

● **Korejské abecedě hangul**, která je mimo jiné považována za jeden z nejdokonalejších alfabetských systémů na světě, pravděpodobně rozumět nebudete, ale přibývá už i nápisů v angličtině. V odlehlejších částech Soulu a jižní Koreje ale neuspějete ani s ní. Korejci jsou naštěstí velmi vstřícní, a tak se téměř vždy chopí bezradného turisty někdo, kdo

angličtinu ovládá, nebo kdo aspoň někoho takového sežene.

● Jižní Korea je nesmírně zajímavá země, která dokáže chytit za srdce. Kulturní šok však nečekejte, **jde o jednu z nejvyspělejších zemí světa**. Překvapit vás může neskutečná přeplněnost soulských

ulic, reklamy na každém kroku, křesťanskí kazatelé všeho věku nebo kuchyně několika stupňů pálivosti. Ale také božský klid buddhistických klášterů, krásné pláže na jihovýchodě, rozeklané hory a hrdí lidé.

nezřídka dochází k tomu, že je žena na vedoucí pozici a šéfuje nejen jiným ženám, ale i mužům (což by dříve pro muže byla ostuda – a možná je i dnes). Na odborných a manažerských postech je téměř dvacet procent ze všech zaměstnaných žen a toto číslo roste o neuvěřitelně půl procenta ročně.

DECH BEROUcí KRÁSA ŽEN

Změny, kterými Korejská republika poslední desetiletí prochází, se v dobrém slova smyslu podepisují na tvářích tamních žen. Po ulicích velkých měst se procházejí nádherné a sebevědomé dívky a dámy, které vědí, že na manželskou poslušnost mají dost času, protože jsou vzdělané a v případě nouze se snadno užívají samy. Obrovské peníze investují také do svého vzhledu. Mladé dívky se oblékají do nejmodernějších výstřelků, které jim do hlav vtluckávají korejské hudební stanice, decentní dámy jsou sladěny od hlavy až k patě a jejich šarm vyrazí dech. Dlužno dodat, že ač byste často tipovali svěží třicátníci, tak před vámi stojí doslova všemi mastmi mazaná čtyřicetiletá dáma. Specializované prodejny omlazujících krémů a různé masážní salony totiž najdete v Soulu na každém rohu.

A tak se opět vracím k sympatické průvodkyni Co Co, která splňuje všechny atributy moderní jihokorejské ženy. Pouze v jediném případě jí zmizel úsměv ze rtů. A to, když vyprávěla o zvyku korejských mužů chodit po práci s kolegy na pivo nebo pálenku *sodžu*. „Chlapi takhle chodí každý den od pondělí do pátku,“ rozčilovala se. „Pijí pivo, zpívají karaoke, někdy po boku luxusních společnic. Do mů se pak vrací o půlnoci a své děti a manželku vidí jen o víkendu.“ Patří to prý ke koloritu korejské společnosti. Je určitou sociální povinností mužů zajít s kolegy na pár piv a utužit kolektiv. Proto se rázná Co Co s tím svým troublem rozvedla. Úsměv se jí však vrací, když vypráví o své přítelkyni: „Ta si to zařídila báječně. Manželovi řekla, ať si tedy chodí kam chce, ale ať se nevrací před půlnocí, protože chce mít čas pro sebe. A tak když se pánská společnost rozpustí dřív, tak milý Jong stepuje hodu před domem, protože má ze své ženy vítr.“ A věřte, že v jedenáctimilionovém Soulu není sám.

